

El renaixement urbà: la Baixa Edat Mitjana

Aquest dossier és la versió adaptada: les mateixes idees del tema, però amb activitats més guiades i pas a pas. Tens caselles per marcar, espais per completar paraules i preguntes amb pistes.

1

El despertar de les ciutats

1. Completa la frase amb la paraula correcta:

«A partir dels segles _____, l'Europa occidental va viure un renaixement de les _____.»

Tria: XI, XII i XIII · ciutats

2. Marca **les tres millores agràries** que van fer créixer la població:

- L'arada pesada
- La rotació de conreus
- Els molins
- El tractor
- Els hivernacles

3. Relaciona cada nucli urbà amb el lloc on creixia:

- Al costat d'un castell o monestir → _____
- A la cruïlla d'un camí o port → _____

Tria: nuclis de protecció · nuclis de comerç

4. Vertader o fals (V/F):

- Les ciutats medievals s'envoltaven de muralles. ___
- Els carrers eren amples, nets i ben empedrats. ___
- Al centre hi havia la plaça del mercat i l'església. ___

5. Completa la dita alemanya:

«L'_____ de la ciutat fa _____.»

Tria: aire · lliure

2

La burgesia i el govern urbà

1. Marca **tot** el que feia la burgesia:

- Comprava i venia mercaderies
- Lluitava a cavall amb armadura
- Treballava la terra del senyor
- Fabricava coses als tallers
- Prestava diners

2. Completa: la riquesa dels nobles venia de la _____; la dels burgesos, dels

_____.

Tria: terra · diners

3. El gran òrgan de govern de Barcelona es deia:

- El Consell de Cent
- El Consolat de Mar
- Les Corts Catalanes

4. Relaciona la Sèquia de Manresa amb les dades correctes:

- Any en què es va començar → _____
- Riu d'on porta l'aigua → _____
- Llargada → _____

Tria: 1339 · Llobregat · 26 km

5. Vertader o fals (V/F):

- La Sèquia de Manresa encara funciona avui. ____
- La van construir els senyors feudals. ____
- És un exemple de què pot fer una ciutat que es governa a si mateixa. ____

3

Gremis i artesans

1. Completa: un **gremi** és una _____ d'artesans d'un mateix _____.

Tria: associació · ofici

2. Marca **tot** el que controlava un gremi:

- Els preus
- La qualitat
- Els horaris
- Qui podia exercir l'ofici
- El temps que feia

3. Ordena els tres graons del taller del més baix al més alt:

1r → _____

2n → _____

3r → _____

Tria: aprenent · oficial · mestre

4. Per arribar a mestre calia (marca'n una):

- Pagar molts diners al rei
- Fer una **obra mestra** i superar-ne la prova
- Casar-se amb la filla del mestre

5. Vertader o fals (V/F):

- L'expressió «obra mestra» ve dels gremis medievals. ___
- Un aprenent cobrava un bon sou. ___

4

Comerç, fires i banca

1. Completa: cada setmana hi havia _____ locals i un cop l'any se celebraven grans _____ amb mercaders de molt lluny.

Tria: mercats · fires

2. Relaciona cada invent de la revolució comercial amb la seva utilitat:

- Lletra de canvi → _____
- Companyia → _____
- Banca → _____

Tria: pagar en una altra ciutat sense viatjar amb monedes · repartir capital i risc entre socis · prestar i guardar diners

3. Marca **tres** productes típics del comerç europeu medieval:

- Llana anglesa
- Draps de Flandes
- Espècies d'Orient
- Cafè d'Amèrica
- Patates de l'Índia

4. Relaciona cada institució catalana del comerç amb la seva funció:

- Consolat de Mar → _____
- Llotja → _____

Tria: tribunal del comerç marítim · edifici on es tancaven els tractes

5. Vertader o fals (V/F):

- El Llibre del Consolat de Mar es va arribar a aplicar a bona part de la Mediterrània. ____
- Els mercaders catalans no van tenir importància a la Mediterrània. ____

5

L'art gòtic: llum i altura

1. Completa la frase: el gòtic neix als segles _____ i busca tot el contrari del romànic: _____, lleugeresa i _____.

Tria: XIII-XV · altura · llum

2. Relaciona els **tres invents** del gòtic amb el que fan:

- Arc apuntat → _____
- Volta de creueria → _____
- Arcbotants → _____

Tria: acabat en punta, aguanta més pes · nervis de pedra que concentren el pes · arcs exteriors que empenyen els murs cap endins

3. Marca **tot** el que es pot trobar en una catedral gòtica:

- Grans finestrals amb vitralls de colors
- Murs molt baixos i gruixuts
- Volta de creueria
- Verticalitat i molta llum
- Penombra i pocs finestres

4. Completa amb les dades de la **Seu de Manresa**:

- Es va començar l'any → _____
- L'arquitecte que la va dirigir → _____
- Una altra obra famosa del mateix arquitecte → _____

Tria: 1322 · Berenguer de Montagut · Santa Maria del Mar

5. Marca **tres** tipus d'edificis del gòtic civil català:

- Llotges
- Drassanes
- Hospitals
- Piràmides
- Castells de sorra

6

La gran crisi del segle XIV

1. Marca les **tres desgràcies** que es van encadenar en la crisi:

- Fam
- Pesta
- Conflictes socials
- Volcans
- Invasions víkings

2. Completa: a Catalunya, l'any _____ es recorda com «lo mal any _____».

Tria: 1333 · primer

3. La **pesta negra** va arribar (marca'n una):

- De l'Atlàntic, amb els víkings
- d'Orient cap al 1348, per les rutes comercials
- d'al-Àndalus, després del 1492

4. Vertader o fals (V/F):

- La pesta va matar al voltant d'un terç de la població d'Europa. ____
- A Barcelona se'n va endur potser la meitat dels habitants. ____
- La pesta tota sola va causar la crisi en un món pròsper. ____

5. L'any **1391**:

- Es va fundar el Consell de Cent
- Es van atacar molts barris jueus (calls) en avalots terribles
- Va acabar la pesta negra

6. Completa amb les dades de la **Sèquia i la pesta a Manresa**:

La pesta de _____ va matar _____ dels cinc consellers de la ciutat i va aturar les obres de la Sèquia durant _____ anys.

Tria: 1348 · quatre · deu